

УДК [378.147:81'243]

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Шевченко С.П.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Вивчення іноземної мови у вакуумі неможливо. Студенти повинні пов'язувати мову, яку вони вивчають, з країнами де люди розмовляють цією мовою. Найкращий спосіб реалізувати це – інтеграція культурологічного аспекту до канви завдань на заняттях з англійської мови. Освіта спрямована на комунікацію, оцінку розмаїття та культурний спадок допоможе виховати майбутні покоління з такими цінностями, які допоможуть зробити світ щасливішим, більш дружжелюбним та зрозумілим. Статтю присвячено проблемі доцільності застосування культурологічного аспекту під час викладання англійської мови. Автор акцентує на важливості проведення занять культурологічної спрямованості для поліпшення якості знань, самовдосконалення, виховання толерантних міжкультурних взаємовідносин та підготовки слухачів до вільного спілкування англійською мовою в різних соціальних ситуаціях.

Ключові слова: культурологічний аспект, міжкультурні заняття, культурологічна спрямованість, викладання англійської мови, соціальна культура, культурний обмін, волонтер.

Постановка проблеми. Освіта – це довгий та важкий процес, але цікавий та благородний. Люди які працюють у сфері освіти мабуть повинні бути трішки скаженими по відношенню до свого діла. Протягом всієї педагогічної діяльності освітянам потрібно самовдосконалюватись та навчатись. Викладачі іноземних мов постійно вивчають нові слова або правила граматики, їх заняття повинні бути творчими, сучасними та культурно-орієнтовними. Освіта спрямована на комунікацію, оцінку розмаїття та культурний спадок допоможе виховати майбутні покоління з такими цінностями, які допоможуть зробити світ щасливішим, більш дружжелюбним та зрозумілим.

Проект «Освіта для демократичного громадянства та прав людини» було прийнято Радою Європи у 2010 році, його ціллю є розвиток системи цінностей людини які базуються на особистості окремо, взаємовідносинах людей і з врахуванням їх оточуючого середовища та суспільства. Також, цей проект наголошує на важливості глобального культурного розуміння людей, тому що обізнаність культурних шаблонів у різних культурах світу допомагає вирішити як діяти у міжкультурних ситуаціях та робить міжкультурну комунікацію ефективною [1, с. 7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення іноземної мови включає не тільки фонетику, граматику, структуру речення, але також пізнавальні та соціокультурні аспекти. Тому культуру потрібно відокремити як ключовий елемент у викладанні англійської. Неможливо досягти високої комунікативної компетенції тих хто вивчає іноземну мову без інтеграції культурологічного аспекту у процес викладання. Такі науковці, філологи та методисти як Річард Хеймс, Сара Ноулс, Ольга Маділус підкреслюють що успіх володіння іноземною мовою неможливий без знань культури народів різних країн.

Ольга Маділус, британський методист та викладач, має багатий досвід у викладанні англійської для слухачів різних культур та соціумів. Вона має багато методичних праць та проводить семінари у різних країнах, розповідаючи викладачам англійської мови про важливість інтеграції культурологічного аспекту до канви завдань на заняттях з англійської мови.

Мета статті. Головною метою роботи є обґрунтування доцільності застосування культурологічного аспекту під час викладання англійської мови.

Виклад основного матеріалу. У контексті освіти можна зазначити навчання слухачів цінностям, особливостям поведінки, способу мислення якими вони ділитимуться з тими хто має інший культурний спадок. Адоптація культурологічного аспекту у викладанні англійської мови може допомогти у вирішенні проблеми мотивації та стимуляції студентів, а значить зробити процес викладання більш ефективним з орієнтацією на студента. Крім того, міжкультурні заняття – це джерело аутентичних матеріалів, поєднання формальної та неформальної англійської, набуття досвіду, розвиток особистих цінностей, гуманного відношення та почуттів до людей різних національностей.

Британський методист та викладач Ольга Маділус стверджує що слово культура, як термін можна поділити на три основних категорії:

- продукти (література, фольклор, мистецтво та музика);
- поведінка (звичаї, традиції, звички, розваги, культура одягу та їжі);
- ідеї (мислення, цінності та інституції).

У рамках цих категорій існує ціла низка розмовних тем які можуть зацікавити студентів різного віку. Зазвичай, діти молодших класів не мають потужної мотивації до вивчення іноземної мови. Вони вивчають англійську тому що їх вчитель проводить уроки цікаво та весело. Малюки зацікавлені у вивченні тем, які допомагають їм зв'язати мову, що вони вивчають з країною де розмовляють цією мовою. Наприклад, коли уроки англійської їх вчитель проводить разом італійськими або китайськими волонтерами діти можуть розуміти ці зв'язки і процес вивчення мови стає більш зрозумілим, цільним та маючим сенс.

Давайте розглянемо що таке заняття культурологічної спрямованості за допомогою теми «Їжа». Ми можемо розпочати заняття з питань про улюблену їжу та напої дітей. Запишіть їх відповіді на дошці. Малюки будуть називати не тільки національну українську їжу, а й таку як піца, хот дог, суші, та напої кока-кола або пепсі. На наступному етапі заняття дайте дітям мож-

ливість поділити все, що вони назвали, на їжу і напої українського та неукраїнського походження. Допоможіть малятам, якщо в цьому буде потреба. Потім запитайте чи знають вони про походження тієї чи іншої їжі або напою.

Після цього можна повторити таку тему, як «Країни і національності». Якщо у класі є карта світу ви можете попросити дітей показати країни, їжу та напої яких вони назвали. Наприклад, діти назвали піцу і колу, можна практикувати такі речення, як: "It is from Italy", "It is Italian", "It is from the USA", "It is American".

Міжкультурні заняття з волонтерами різних національностей допомагають зробити заняття з англійської більш жвавими та цікавими. Тому, проводячи заняття за темою «Їжа та напої» з міжкультурними викладачами було б краще скуштувати національні блюда, які приготували волонтери. Завдяки цьому діти будуть зацікавлені у питанні про інгредієнти, назву блюда, а значить мотивація до вивчення чогось цікавого та нового про різні країни через англійську значно збільшиться.

Зазвичай дорослі та підлітки мають чітку мотивацію до вивчення англійської. Вони мають на меті отримати кращу роботу, бути конкурентоспроможним фахівцем, успішними закордонними студентами або подорожувати країнами світу. Якщо ми маємо заняття з дорослими або підлітками за темою «Їжа», ми можемо записати назви наступних страв на дошці: трюфель, суші, кебаб, бургер, паста і так далі. Запитайте своїх студентів чи знають вони що це за блюда, про країни їх походження. Поспілкуйтесь про ці блюда ставлячи наступні запитання:

- Have you ever tried this food?
- Did you like it?
- Have you ever tried unusual or strange food?
- What is your favourite food?

Студенти можуть підготувати міні-презентації про їжу різних країн, використовуючи Інтернет джерела, але якщо є можливість провести заняття з волонтером будь-якої країни світу, заняття стає цікавим, мотивованим та незабутнім.

Існує ціла низка тем культурологічної спрямованості, наприклад «Свята», «Одяг», «Клімат та погода», «Звичаї та традиції», «Домівка», «Улюблені заняття або хобі», «Шкільне та студентське життя», тощо. Вивчення інших культур допомагає зрозуміти чим наша Українська культура неповторна, інша, унікальна [3].

Представники різних культур можуть мати на увазі різні речі під час використання однакових лексичних одиниць. Наприклад, якщо ми хитаємо головою у різні боки, це значить «Ні», а якщо Індонезієць робить так, це може бути «Так» або «Ні». Ми звикли до дня народження з тортом, свічками та цукерками, а в Індонезії у цей особливий день накривають стіл банановим листям та сервірують його рисом та овочами не використовуючи посуд. В нашій країні можна застосовувати обидві руки для того щоб дарити подарунки та подавати речі, але в Індонезії заборонено використовувати ліву руку в таких випадках. Мусульманські жінки не можуть пересуватись вулицею з відкритим до чужого чоловічого ока волоссям, але жінки християнки можуть робити це вільно. Завдяки таким прикладам про-

цес виявлення культурних особливостей стає легким, зрозумілим та цікавим.

Кожний аспект культурного життя являє собою взаємодію між культурою окремої людини та соціальною культурою. Тому, атмосфера занять культурологічної спрямованості повинна спонукати студентів до сприйняття своєї національної культури та відображення взаємодії людина-соціум. Існує багато різних методичних прийомів, які можуть допомогти студентам сприймати культуру як постійну взаємодію особистої культури, соціальної та цільової через сприйняття, вивчення та відображення.

Такі розмовні теми, як «Знайомство», «Сімейні традиції», «Національні свята», «Національна їжа», «Культурні особливості» та багато інших знайомі всім хто вивчає або вивчав будь-яку іноземну мову. Структура та цільові установки таких тем можуть змінити розуміння студентів про сферу життя різних країн. Для того щоб навчальні та виховні цілі таких занять було досягнуто, можна використовувати сучасні підручники, вивчати Інтернет джерела, тощо. Студенти можуть знайти за допомогою Інтернету багато цікавих фактів про країни світу та поділитися ними на заняттях, але жива комунікація з представниками різних країн набагато ефективніша. Волонтери поділяться справжніми фактами про реалії повсякденного життя своїх країн. Такі заняття – це культурний обмін, а головне спілкування може бути реалізоване тільки через англійську мову, що є найбільш цінним для досягнення високих результатів під час викладання англійської. Причому, не обов'язково проводити такі заняття тільки з носіями мови. Представники будь-якої країни світу завдяки володінню англійською зможуть реалізувати цілі міжкультурних занять. З свого досвіду можу запевнити, що представники таких країн як Китай, Індонезія, Турція, Туніс, Єгипет, Алжир, Португалія, Італія, Польща, Бразилія, Колумбія та інші також можуть вільно володіти англійською мовою. Вони розповідають справжні історії про їх країни, використовуючи фотографії, відео, національні символи та костюми. Вони готують національні блюда та розповідають історію своїх країн. Слухачі, у свою чергу, розповідають про Україну. Таким чином відбувається культурний обмін за допомогою англійської мови. Помилки не зупиняють спілкування і поступово виправляються.

Сьогодні в Україні існує декілька міжнародних програм для реалізації питання інтеграції культурологічного аспекту та культурного обміну. Найкращі, на мій погляд, програми літніх таборів. Атмосфера літніх таборів ідеальна для неформальної комунікації. Під час інтерактивних занять з волонтерами діти можуть насолоджуватись процесом вивчення англійської. Вони не бояться робити помилки або отримати погану оцінку. Такі заняття дуже корисні для швидкого подолання мовного бар'єру. Звісно, слухачі можуть робити помилки, їх словниковий запас може бути слабким, але поступово вони починають розмовляти щоб більше узнати про людей різних національностей, ближче познайомитись з новими друзями, розповісти про Україну та наш народ.

Такі заняття проводяться у літньому таборі «Лісова пісня», де протягом трьох тижнів за один заїзд діти та дорослі кожного дня мають два за-

няття з англійської мови. Наприкінці кожного заїзду результати досить високі у тих слухачів, які відвідують кожне заняття та спілкуються з волонтерами поза межами занять. Завдяки таким програмам, студенти вчать розуміти культурні особливості різних країн світу. Міжкультурні заняття мають освітні та виховні цілі, спонукають слухачів до толерантного відношення представників інших суспільств, їх поведінки та образу мислення.

Висновки і перспективи. Використання культурологічного аспекту під час викладання англійської може вирішити проблему мотивації та стимуляції слухачів, і таким чином зробити процес оволодіння мовою більш ефективним та орієнтовним на студента. Крім цього, міжкультурні заняття – це джерело аутентичних матеріалів, поєднання офіційної на неофіційної мов, вивчення мови, що розвиває студента завдяки щоденному досвіду спілкування.

Необхідно зазначити той факт, що завдяки культурологічному аспекту з'явилася нова роль англійської у процесі викладання, де немає більше місця для штучного і тимчасового інтересу до вивчення іноземної мови. Культурологічний аспект занять з іноземної мови – це один з головних компонентів, методичних та педагогічних прийомів, завдяки яким ми можемо досягти якісних результатів. Слухачі курсів та занять з іноземної мови очікують оволодіти не тільки точними фразами та лексичними одиницями, але також навчитись використовувати ці фрази та одиниці у різних соціальних ситуаціях як з носіями мови так і з користувачами. Тому, культурологічний аспект занять є дуже актуальним і важливим для викладання іноземної мови у групах студентів, які є представниками різних культур спадків.

Список літератури:

1. Council of Europe Charter on Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education, Recommendation CM/ Rec (2010) 7 and explanatory memorandum Council of Europe. – Printed at the Council of Europe, October 2010. – 38 p.
2. Goals for Ensuring Access to High Quality Teaching and Learning: Conference Papers. – Ostroh, 2002. – 208 с.
3. TESOL Ukraine: New Vistas of Research and Teaching: збірник наукових праць (англ. м.). – Черкаси: ФОП Третьяков О.М., 2015. – 176 с.

Шевченко С.П.

Таврический государственный агротехнологический университет

КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ В ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Аннотация

Изучение иностранного языка в вакууме невозможно. Студенты должны иметь возможность сопоставить изучаемый язык со странами, где люди используют его как средство общения. Наилучшим способом реализации этого является интеграция культурологического аспекта в канву заданий на занятиях по английскому языку. Образование направленное на коммуникацию, оценку разнообразия и культурное наследие сможет воспитать будущие поколения с такими ценностями, которые помогут сделать мир более счастливым, дружелюбным и понятным. Статья посвящена проблеме целесообразности использования культурологического аспекта во время преподавания английского языка. Автор акцентирует внимание на важности проведения занятий культурологической направленности для улучшения качества знаний, самосовершенствования, воспитания толерантных межкультурных взаимоотношений и подготовки слушателей к свободному общению на английском языке в разных социальных ситуациях.

Ключевые слова: культурологический аспект, межкультурные занятия, культурологическая направленность, преподавание английского языка, социальная культура, культурный обмен, волонтер.

Shevchenko S.P.

Tavria State Agrotechnological University

CULTURAL ASPECT INTEGRATION IN TEACHING ENGLISH

Summary

It is impossible to learn a foreign language in vacuum. Students should have opportunity to match a learning language with countries where people use this language for communication. The best way to realize it is cultural aspect integration while teaching English. The question of cross-cultural aspect integration during English learning classes is under consideration. The author stresses on the importance of cross-cultural classes of English for achieving such goals as learning about other cultures and lifestyles, self-respect and respect for others, tolerance and personal growth, making intercultural English communication effective.

Keywords: cultural aspect, cross-cultural classes, teaching English, cultural exchange, volunteer, social culture.